

Кардарашите имат една относително стабилна вътрешна социална структура, която остава до голяма степен недокосната от асимилационните посегателства на държавата, докато тъкмо “турските цигани” са подлагани непрекъснато на принудителни административни мерки и по този начин загубват част от първоначалната си групова сплотеност. Тук ще остава засега открит въпроса, дали държавната принуда е била насочена специално към “турските” роми, или целта на тези мерки не е била по-скоро да се противодейства на едно побратимяване между различните етнически групи”.

По-късно, през 2002 г. Кертикoв определя ромите спрямо основните „оси” на тяхната самоидентификация – българеещи се, турчеещи се и циганеещи се роми.

Пампоров (2006, 2008) предлага своя класификация на ромите в България (табл. 1), като маркира диалектната общност, към която принадлежат съответните ромски групи. Открити са две общности: балканска – силно повлияна от гръцкия, турския и българския език, и влашка – повлияна от румънските диалекти. Към първата той определя две групи:

– Даскане рома, което преведено буквално означава български\християнски роми, като към това обобщаващо понятие се идентифицират приблизително 26 подгрупи, говорещи различни наречия от балканския тип ромски диалекти, със значимо влияние от местния български диалект. Пампоров (2006) посочва, че към тази група са преобладаващото ромско население в Северозападна и някои райони на Централна Северна България и приблизително половината от ромското население в Югозападна България.

– Хорохане (хоракане) рома, което буквално преведено означава турски\мюсюлмански роми, като Пампоров (2006) идентифицира приблизително 36 подгрупи, говорещи различни наречия от балканските диалекти, със значимо влияние от местния турски диалект. Той посочва, че хорохане рома са преобладаващото ромско население в Североизточна, Югоизточна и Централна Южна България и приблизително половината от ромското население в Югозападна България.

Към влашката диалектна общност Пампоров (2006, 2008) отделя три групи:

– Калдерашя², като името е пряко свързано с традиционния занаят на мъжете от миналото – изработване на котли и съдове от мед. Калдерашите не живеят в етнически обособени махали, а разпръснато сред българското население, макар че след 1989 г. в някои райони на страната (Варненско, Пловдивско, Софийско) от роднински калдерашки семейства се образуват микрoквартали, които наброяват до 10–12 къщи. Те говорят ромски език, принадлежащ към т.нар. северни (или нови) влашки диалекти, които търпят силно влияние от румънския език;

²Илона Томова и Елена Марушиакова използват в публикациите си думата калдараш